

מסורת הש"ס

(א) [בהר"ש ליתא, דהר"ש ליתא, א] (ג) דהר"ש ליתא, רב אלעזר כ"א בהר"ש ובר"ק ובי"א, (ד) [גרוכות יב, א] (ה) [ע"י טקסות הרי"ף והר"ש, ו] (ו) ג"ץ ע"ש, (ז) גבורות לה, (ח) [שם, ט] בע"י: פי הפך, (י) [העורה רש"ש, ו] ונ"י מוספות חגיגה יא, ד"ה לא נזכרה מוספות יבמות מז: ד"ה נמקיס,

תורה אור השלם

- ביום ההוא ויהיה מקור נפתח לבית דוד ולישבי ירושלם לחטאת ולגדוד;

הגהות הב"ח

(א) גמ' דר יהודה מטען בקרא רבא מטענן כינוקא רבא מטענן כספא דכספא אמר רבא כסא דכספא מלא: (ג) רש"י: ד"ה מפסיק ל"ל קודם ד"ה לפתח: (א) שם ד"ה הסתיר כ"י חישתין דילמא נפל מכרעיה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' וכן. רשום קו עליו למחקר:

תום' ישנים

אזיז אלא דרך לנלוך שהולכין במים לנשום ואין שריה וז' דרך נקיון וליוון וגם אזיז ממשיך לנקות ולהסיר הטיטוף על ידי מים וספגמים שמולטין בכן. מ"ר. ולפי זה היה נראה שהיוקם כשנת גניהר מותר לרחוץ בגגדיו ולשלא לנחש לליוון. מיהא יש לאסור משום סחיטה דהא (דפריך) [פרישית] לעיל דלא שריקן אלא משום גדר (וא) משום טעם הואיל ולא הותר לו אלא על ידי מלגוש וזכר הול, והאי שעמא לא שריך הכול. ועל (דרי) מיעק שללנך גנדי אמר ממי דגלגל שמע רבינו מרבינו יעקב שהתיר להאם לקנות ידים [בגגדיהן] כדי שחולל להפגלל בהן מטעמא שפירשמי לעיל שמומר לקנות ידים במפה לפי שהוא דרך לנלוך, ולא נראה לרבינו דמיון שמתכוונת לטהר הלכלוך, ולרחייה וליוון היא מתכוונת. מ"ר.

אמר י"ה לא כבר **מר דהא דאמר רב** **אשי כנדר** **לבתיה** **לא**. קשה לי הא דר חזומי הוא דלמר לעיל אלא חומיה לרבינא דעבר אלא לא קובר כן. י"הורח גרוגרות. כך שמו. **בבא דכספא**. מכאן יש לומר שלא לטן עלמו כגלי חרס אע"פ שאין [בז] מים עכשיו משום דשחול שחיל ולא בשום טיט שטופח על מנת להטפית, לא די ולא רגל, וכן בחול שיש בו תלוהות מים וכיוצא בו. **ערב תשעה באב**. בשאלותם גרס [בניסכת] רש"י. **א"באב אמרת** אף, כי היה סובר שיש להחמיר בט"ז יותר מזה"כ כדאמרין בעלמא דדברי סופרים לרבינן חיווק יומר. **ופשטו ביה כרשב"ג**. פי' ר"ח דקיי"ל כרשב"ג הואיל וקתם לן מנא סומיה נמס' נגעיס [פ"צ מ"ה] כל הנגעיס אדם רואה חזן משל עלמו.

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

(ב) **מפנין**. כמין הפך ט) כן שמגניעין למפתח ההיכל^ט: **מכאן רמו לנדה**. מדלא קרי ליה ראוי לנדה עד שמתגבר כנחל שוטף שמגיע לפתח צית דוד רמו שצריכה לטבילת מים עמוקים שמשב בהן עד לוארה ואע"ג דלא רמיז קרא עד לוארה רמיז מיהא דניהוו עמוקים עומק הראוי וזה כראוי: **הסינה יום הכפורים** לא גרסינן וה"ג **שבת דאיכא מנעל מאי**. מי שרי לעבור במים או דילמא חיישינן דילמא א) נפקי מכרעיה ואתי לאיתויינהו: **ועברוה דרך מלגוש**.

להגרוניא. ושבת שם: **לפירקא**. לדרשא דריש גלותא: **מדעסיה דריש גלותא**. שלא ישנאחו: **אינעי לך למירמא סנדל**. שהוא רחב: **על גבי קרוב לרחייה: מטפסת**. מקיאה מים: **מלא אסור**. שמא ישפכו מים על צפרו: **משחל שחיל**. פולט מים שזולע טרישטריט"א צלע"ו: **דמודריב**. מחליק ונשמט מידו וישפכו המים עליו: **מטפסת**. סודר כמין כלים נגזים ואני שמעתי דה"ג ערב יום הכפורים מביאין לו מטפסת ומקנה בה ידיו ולמחר פושטה וכו' וערב יום עניינו והיא למה קצת מקינוח הידים דלחמול: **איפכא אחרם** לן. בתשעה באב עושה אותן כמין כלים נגזים ובערב יוה"כ לא אחרת עושה אותן כמין כלים נגזים ואותיבנך סחיטה לשון ששמעתי הכי קאמר איפכא אחרת לן ערב תשעה באב מקנה בה ידיו ולמחר פושטה וכו' וערב יום הכפורים שורה אותה במים ועושה אותה כמין כלים נגזים ואותיבנך סחיטה דכמין כלים נגזים עדיין יש כדי לסמוך: **שאלו אם רבי אלעזר**. גרסינן והוא רבי אלעזר בן פדת: **וקן ויושב בישיבה וכו'**. אחרין בסנהדרין (דף ה.) שאין חכם מתיר את הבכור צמיד לראות את מומו אלא אם כן נטל רשות מן הנשיא פעם אחת והכא מיבעיא להו דאם זקן יושב בישיבת סנהדרין הוא מי צריך רשות' או לא והא דנקט לה הכא משום דבעי למימר ותו קמבעיא להו מהו ללאת בסנדל של שם ציוה"כ: **דבר זה**. נטילת הרשות: **לסהגד**. לשהגדה: **למעלה מזקנו של זה**. לפני זקינו של נשיא זה שצדורנו: כהנים חשודין על מומי הבכור להתיר את האסור ואף להטיל בו מום לפי שהבכור בזמן הזה אין לו תקנה אלא אם כן יש בו מום ועל הכהן ליטפל בו משתמנהו לו לשומרו ולוונן דרבי מאיר ודרבנן שמעון במסכת בכורות (דף לה.): **וטו קמבעיא להו**. קמיה דרבי אלעזר: ששם

הלכה כר"מ דאמר "החשוד בדבר לא דנו ולא מעידו או דילמא הלכה כרבנן שמעון בן גמליאל דאמר^ט נאמן הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו ופשט ליה "הלכה כרשב"ג ותו קא מבעיא להו מהו לצאת בסנדל של שעם מרחיצן במים ואינו חושש. הורה ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיוות עליו, מותר להרחיצן במים. אבל ומגודה המהלכין בדרך מותר' בנעילת הסנדל, לכשיבואו לעיר יחלוצו. וכן בט' באב וכן בתענית ציבור. סיכה, בין סיכה של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אם בשבת מותר, ביוה"כ אסור. בט' באב ובתענית צבור של תענוג אסור, שאינה של תענוג מותר. כל אלו שאמרו אסורין בנעילת הסנדל, יצא לדרך נועל הגיע לכרך חולץ. אית תנא יוצאין באמפליא ואוקימנא באמפליא של בגד ביוה"כ. אית תנא תני אין יוצאין, ואוקימנא באמפליא של עור. ר' יהושע בן לוי נפיק לביש סליסיה ביום הכפורים, ואמר אסתגס [נאנא]. חד תלמיד מן דר' מנא הורי לכד מן קריבו דנשיא למלביש סליסיה דהוא אסתגס, מן הדא דריב"ל. הא דר' יהושע בן לוי תריצנה הכי, ערב יום הכפורים היה מקנה ידיו ורגליו במטפחת, ולמחר ביום הכפורים היה מעבירה על גבי עיניו ואינו חושש. ערב ט' באב היה שורה מטפחת ומניחה מראשותיו, ובט' באב מרחיצן ציבור מרחיצן על פניו. וביום הכפורים מרחיצן ידיו ומקנחין במפה ומעביר המפה על פניו. ר' יונה הוה תרי מרטוטא ויהיב לה תותי כר. היה הולך אצל רבו או מי שגדול ממנו, עובר בים או בנהר ואינו חושש. נטנפו רגליו

הלכה כר"מ דאמר "החשוד בדבר לא דנו ולא מעידו או דילמא הלכה כרבנן שמעון בן גמליאל דאמר^ט נאמן הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו ופשט ליה "הלכה כרשב"ג ותו קא מבעיא להו מהו לצאת בסנדל של שעם

מרחיצן במים ואינו חושש. הורה ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיוות עליו, מותר להרחיצן במים. אבל ומגודה המהלכין בדרך מותר' בנעילת הסנדל, לכשיבואו לעיר יחלוצו. וכן בט' באב וכן בתענית ציבור. סיכה, בין סיכה של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אם בשבת מותר, ביוה"כ אסור. בט' באב ובתענית צבור של תענוג אסור, שאינה של תענוג מותר. כל אלו שאמרו אסורין בנעילת הסנדל, יצא לדרך נועל הגיע לכרך חולץ. אית תנא יוצאין באמפליא ואוקימנא באמפליא של בגד ביוה"כ. אית תנא תני אין יוצאין, ואוקימנא באמפליא של עור. ר' יהושע בן לוי נפיק לביש סליסיה ביום הכפורים, ואמר אסתגס [נאנא]. חד תלמיד מן דר' מנא הורי לכד מן קריבו דנשיא למלביש סליסיה דהוא אסתגס, מן הדא דריב"ל. הא דר' יהושע בן לוי תריצנה הכי, ערב יום הכפורים היה מקנה ידיו ורגליו במטפחת, ולמחר ביום הכפורים היה מעבירה על גבי עיניו ואינו חושש. ערב ט' באב היה שורה מטפחת ומניחה מראשותיו, ובט' באב מרחיצן ציבור מרחיצן על פניו. וביום הכפורים מרחיצן ידיו ומקנחין במפה ומעביר המפה על פניו. ר' יונה הוה תרי מרטוטא ויהיב לה תותי כר. היה הולך אצל רבו או מי שגדול ממנו, עובר בים או בנהר ואינו חושש. נטנפו רגליו

ע"ה.

מכאן רמו לנדה שמתגבר כנחל שוטף שמגיע לפתח צית דוד רמו שצריכה לטבילת מים עמוקים שמשב בהן עד לוארה רמיז מיהא דניהוו עמוקים עומק הראוי וזה כראוי: **הסינה יום הכפורים** לא גרסינן וה"ג **שבת דאיכא מנעל מאי**. מי שרי לעבור במים או דילמא חיישינן דילמא א) נפקי מכרעיה ונעליהם עברו אותו: **סנדל מאי**. שאינו יכול להדקו ולקשרו יפה צרגלו כמו מנעל: **אינקע**

מכאן רמו לנדה שצריכה לישב עד צוארה במים. שאלו מקמי רב יהודה גאון זל"ל טבילת נדה מדאורייתא מנלן והשיב קל וחומר ממגעה ור"ת פירש דנפקא מדמתיב צמי נדה ודרשינן במסכת עבודת כוכבים (דף עה.): מים שהגדה טובלת בהן ור"י פירש מדמתיב והדוה צנדהה ודרשינן צפ' במה אשה (שנת קד סד): צנדהה תהא עד שמתא צמיס^ט: הקיטע

חתניה דבי נשיאה אנה חזיתיה לרבי אמי ורבי אסי דמטו עורקומא דמיא "ועברוה דרך מלבוש תינח מנעל סנדל מאי איכא למימר אמר רב ריחומי אנה חזיתיה לרבינא דעבר דרך מלבוש רב אשי אמר כסנדל לכתחלה לא ריש גלותא איקלע להגרוניא לבי רב נתן רפרם וכולהו רבנן אתו לפירקא רבינא לא אתא למחר בעי רפרם לאפקוי לרבינא מדעתיה דריש גלותא אמר ליה מאי מעמא לא אתא מר לפירקא אמר ליה הוה כאיב לי כרעאי איבעי לך למיסם מסאני גבא דכרעא הוה איבעי לך למרמא סנדלא אמר ליה עורקמא דמיא הוה באורחא איבעי לך למעבריה דרך מלבוש אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב אשי סנדל לכתחלה לא תני יהודה בר גרונרות יאסור לישב על גבי מינא ביום הכפורים אמר רבי יהושע בן לוי ובמינא מטפחת אמר אבוי יובטופח על מנת להטפיה אמר רב ב^ט יהודה ה'מותר להצטנן בפירות רב יהודה מצטנן ^ה בקרא רבה מצטנן כינוקא רבא מצטנן בכסא דכספא אמר רב ב^ט פפא ככסא דכספא מלא אסור חסר שרי דפחרא אידי ואידי אסור משום דמישחל שחיל רב ב^ט (פפא) אמר כסא דכספא חסר נמי אסור משום דמודריב זעירא בר חמא אושפיזוכינן דרבי אמי ורבי אסי ורבי יהושע בן לוי ודכולהו רבנן דקיסרי הוה אמר ליה לרב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי ב^ט בר אריא תא אימא לך מילתא מעליתא דהוה עביד אבוך מטפחת היה לו ב^ט בערב יום הכפורים ישורה אותה במים ועושה אותה כמין כלים נגובין ולמחר מקנה בה פניו ידיו ורגליו ערב תשעה באב שורה אותה במים ולמחר מעבירה על גבי עיניו וכן א) כי אתא רבה בר מרי אמר ר'בערב תשעה באב מביאין לו מטפחת ושורה אותה במים ומניחה תחת מראשותיו ולמחר מקנה פניו ידיו ורגליו ערב יום הכפורים מביאין לו מטפחת ושורה אותה במים ועושה אותה כמין כלים נגובין ולמחר מעבירה על גבי עיניו אמר ליה ר' יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא איפכא אמרת לן ואותיבנך סחיטה אמר רב מגשיא בר תחליפא אמר רב עמרם אמר רבה בר בר חנה שאלו את רבי אלעזר זקן ויושב בישיבה צריך ליטול רשות להתיר בכורות או אינו צריך מאי קא מיבעי להו הכי קא מיבעי להו כי הא דאמר רב אידי בר אבין דבר זה הניחו להם לבי נשיאה כדי להתגדר בו צריך ליטול רשות או דילמא כיון דזקן ויושב בישיבה אין צריך עמד ר' צדוק בן חלוקה על רגליו ואמר אני ראיתי את רבי יוסי בן זימרא שזקן ויושב בישיבה היה ועמד במעלה מזקנו של זה ונטל רשות להתיר בכורות אמר ליה ר' אבא לא כך היה מעשה אלא כך היה מעשה ר' יוסי בן זימרא כהן היה והכי קא מיבעיא ליה

מרחיצן במים ואינו חושש. הורה ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיוות עליו, מותר להרחיצן במים. אבל ומגודה המהלכין בדרך מותר' בנעילת הסנדל, לכשיבואו לעיר יחלוצו. וכן בט' באב וכן בתענית ציבור. סיכה, בין סיכה של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אם בשבת מותר, ביוה"כ אסור. בט' באב ובתענית צבור של תענוג אסור, שאינה של תענוג מותר. כל אלו שאמרו אסורין בנעילת הסנדל, יצא לדרך נועל הגיע לכרך חולץ. אית תנא יוצאין באמפליא ואוקימנא באמפליא של בגד ביוה"כ. אית תנא תני אין יוצאין, ואוקימנא באמפליא של עור. ר' יהושע בן לוי נפיק לביש סליסיה ביום הכפורים, ואמר אסתגס [נאנא]. חד תלמיד מן דר' מנא הורי לכד מן קריבו דנשיא למלביש סליסיה דהוא אסתגס, מן הדא דריב"ל. הא דר' יהושע בן לוי תריצנה הכי, ערב יום הכפורים היה מקנה ידיו ורגליו במטפחת, ולמחר ביום הכפורים היה מעבירה על גבי עיניו ואינו חושש. ערב ט' באב היה שורה מטפחת ומניחה מראשותיו, ובט' באב מרחיצן ציבור מרחיצן על פניו. וביום הכפורים מרחיצן ידיו ומקנחין במפה ומעביר המפה על פניו. ר' יונה הוה תרי מרטוטא ויהיב לה תותי כר. היה הולך אצל רבו או מי שגדול ממנו, עובר בים או בנהר ואינו חושש. נטנפו רגליו

עין משפט ור מוצה

בב א ב
טו"ש ע"א ח' סימן ט"א
ספיף ד':
בר ג ג
ה ו' מ"י פ"ג
מהל' שנימת עשור
הלכה ד' סמג לאזין סט
טו"ש ע"א ח' סימן מריג
ספיף ט':
בה ז מ"י
שם הלכה ה'
טו"ש ע"א שם בהג"ה:
בו ח ח
טו"ש ע"א שם סימן תמקד
ספיף יד' בהג"ה:
בו ט מ"י
פ"צ מהלכות גבורות הלכה ח
[ושפ"צ מהל' מעשר הל' ח]
סמג עשין י"א טו"ש ע"י ד'
סימן עיד
ספיף א':

לעזי רש"י

טרישטריש"ט.

נטוף, מבעבע.

רבינו חננאל

כתוב ביום ההוא יהיה מקור לבית דוד וליושבי ירושלים לחטאת ולנדה, אמר רב יוסף מוכן רמז לנדה שצריכה לישב עד צוארה במים, ולית הילכתא כוותיה. תינח ביוה"כ דליכא מנעל עובר במים, בשבת דאיכא מנעל מאי. ואסיקנא היכא דאיכא מנעל מעבר להו דרך מלבוש ושורי. פירוש, כשהוא לבוש בהן ברגליו. ויש מי שאומר דרך מלבוש ואפי' שלא ברגליו. רב אשי אמר סנדל לכתחלה לא תני ר' יהודה גרוגרות. פי', שם אדם. אסור לישב על גבי טיט ביום הכפורים, ואוקמא אבוי בטופח על מנת להטפיה. וכבר פירשנה פסמים רבות. מותר להצטנן בפירות, וכן בקרא וכן כינוקא ככולהו שרי. אבל במני דפחרא בן מלא בין חסר אסור משום דשחול' פי', שואבין המים ומקיאין אותן בתוך ונמצא (ה)מצטנן בהן שומים מהלכות משום דמודריב. גזפו. ומני דכספא ומני מהכות משום דמודריב. פי', כשמצטנעין הכלים ניהוין על המים שבתוכן ונפילין על בשויו של אדם המצטנן בהן. ירושלמי: נ' יעידא וכו' בשם ר' יהושען בן לוי בתענית כדכרו, ובט' באב מרחיצן ידיו ומעבירין על פניו. וביום הכפורים מרחיצן ידיו ומקנחין במפה ומעביר המפה על פניו. ר' יונה הוה תרי מרטוטא ויהיב לה תותי כר. היה הולך אצל רבו או מי שגדול ממנו, עובר בים או בנהר ואינו חושש. נטנפו רגליו

